

TOLERANTIŠKO JAUNIMO ASOCIACIJA

2022 m. FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS AIŠKINAMASIS RAŠTAS

2023 m. vasario 15 d.

I. BENDROJI DALIS

1. Įregistravimo data

„TOLERANTIŠKO JAUNIMO ASOCIACIJA“ (toliau – Įstaiga) buvo įregistruota 2005 m. spalio 7 d. Identifikavimo kodas 300150405. Registracijos adresas Rinktinės g. 47-68, Vilnius.

2. Įstaigos veikla

Įstaigos pagrindinė veikla ir tikslai:

Tolerantiško jaunimo asociacija aktyviai dirba socialinės atskirties grupių socializacijos ir socialinės integracijos srityje. Bendraudama ir bendradarbiaudama su įvairiais socialiniais partneriais, dalyvaudama įvairiuose vietiniuose ir tarptautiniuose renginiuose, seminaruose, reaguodama į vykstančius šalyje socialinius, politinius bei ekonominius reiškinius, siekia diegti toleranciją žmonėms, keisti jų požiūrį į kartais neįprastus dalykus, dirbti su įvairiomis atskirties grupėmis, siekiant efektyvesnės jų integracijos visuomenėje. Be to, organizacija siekia užmegzti ryšius su vietinėmis ir tarptautinėmis organizacijomis tolerancijos ir atskirties grupių integracijos, socializacijos projektams įgyvendinti.

3. Dalyvavimas programose

2022 m. Tolerantiško jaunimo asociacija vykdė lentelėje pateiktas programas:

<i>Projekto pavadinimas</i>	<i>Paramos šaltinis</i>
Kitoks, bet savas – Dvimetė	Jaunimo reikalų agentūra prie SADM
„Rainbow Challenge“ už LGBT+ teises ir galimybes	Aktyvių piliečių fondas
Rainbow Challenge	Rosa Luxemburg Stiftung
Rainbow Peer Forces	Erasmus+ KA2
Iš Spintos	Vilniaus m. savivaldybė

4. Darbuotojų skaičius

Darbuotojų skaičius ataskaitinio laikotarpio pabaigoje - 2.

Praėjusio ataskaitinio laikotarpio pabaigoje - 2.

Darbuotojai priimami projektų vykdymo laikotarpiu. Likusias veiklas vykdo organizacijos savanoriai.

II. APSKAITOS POLITIKA

BENDROSIOS NUOSTATOS

Finansinė apskaita buvo vedama vadovaujantis LIETUVOS RESPUBLIKOS ASOCIACIJŲ ĮSTATYMU NR. IX-1969, VŽ 2004, Nr. 25-745, LR Buhalterinės apskaitos įstatymu Nr. IX-574 (VŽ 2001, Nr. 99-3515), Pelno nesiekiančių ribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sudarymo ir pateikimo taisyklėmis (toliau – Taisyklės) Nr. 1K-372 (VŽ 2004, Nr. 171-6342), Įstaigoje patvirtinta apskaitos politika.

TOLERANTIŠKO JAUNIMO ASOCIACIJOS apskaitos politika (toliau vadinama – politika) parengta įgyvendinant Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo (Žin., 2001, Nr. 99-3515) ir Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo (Žin., 2001, Nr. 99-3516) nuostatas.

Jei žemiau pateiktos Įstaigos apskaitos politikos nuostatos prieštarauja imperatyvioms teisės aktų nuostatomis, turi būti taikomos teisės aktų nuostatos.

Asociacija tvarkydama apskaitą ir rengdama finansines ataskaitas, vadovaujasi bendraisiais apskaitos principais, nustatytais Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatyme. Vadovaudamasi bendraisiais apskaitos principais, teisės aktais, reglamentuojančiais jos veiklą, Pelno nesiekiančių ribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų pavyzdiniu sąskaitų planu ir rekomenduojamais jo paaiškinimais (Taisyklių 1 priedas) bei kitais teisės aktais, susijusiais su buhalterinės apskaitos tvarkymu, asociacija tvirtina sąskaitų planą ir jo paaiškinimus, bei vadovaujasi kitais teisės aktais, susijusiais su buhalterinės apskaitos tvarkymu.

Jeigu asociacijos finansinės ataskaitos, parengtos taikant bendruosius apskaitos principus ir Taisykles, teisingai neparodo turto, nuosavo kapitalo, įsipareigojimų, pajamų ir sąnaudų, asociacija vadovaujasi atitinkamais Verslo apskaitos standartais ir apie tai nurodo aiškinamajame rašte.

Jeigu asociacija keičia apskaitos politiką, apskaitos politikos pakeitimo faktas nurodomas aiškinamajame rašte. Nauja apskaitos politika taikoma nuo sprendimo ją taikyti priėmimo dienos ir būsimaisiais ataskaitiniais laikotarpiais. Poveikis, kurį daro apskaitos politikos pakeitimas ataskaitinio ir ankstesniųjų ataskaitinių laikotarpių rezultatams, parodomas ataskaitinio laikotarpio finansinėse ataskaitose ir aprašomas aiškinamajame rašte.

ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO APSKAITA

Ilgalaikiam materialiajam turtui priskiriamas turtas, kuris teikia asociacijai ekonominės naudos ilgiau nei vienerius metus ir kurio įsigijimo (pasigaminimo) savikaina yra ne mažesnė nei vadovo įsakymu nustatyta minimali ilgalaikio materialiojo turto vertė tai turto grupei.

Materialusis turtas priskiriamas ilgalaikiam turtui, jei jis atitinka visus šiuos požymius: 1. asociacija ketina jį naudoti ilgiau nei vienerius metus; 2. asociacija pagrįstai tikisi gauti iš turto ekonominės naudos būsimaisiais laikotarpiais; 3. asociacija gali patikimai nustatyti turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainą; 4. turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina yra ne mažesnė nei vadovo įsakymu nustatyta minimali ilgalaikio materialiojo turto vertė tai turto grupei; 5. asociacijai yra perduota rizika, susijusi su materialiuoju turtu. Turtas, kuris atitinka ilgalaikio materialaus turto požymius, bet jo įsigijimo vertė mažesnė nei nustatyta minimali vertė, nurašomas atiduodant naudoti jį ūkinėje veikloje. Materialusis turtas, sudarantis prielaidas asociacijai veikti būsimaisiais laikotarpiais, nors ir neduodantis ekonominės naudos tiesiogiai, pripažįstamas ilgalaikiu turtu.

Jeigu asociacija ketina įsigyti materialiojo turto, teiksiančio jam ekonominės naudos ilgiau nei vienerius metus, tai iš anksto mokamos sumos, avansinės įmokos ir kitos panašaus pobūdžio sumos, mokamos už tokį turtą, turi būti priskiriamos ilgalaikiam turtui. Ilgalaikiam materialiajam turtui taip pat priskiriamas gautas, bet dar nepradėtas naudoti arba nebaigtas komplektuoti ilgalaikis materialusis turtas. Šiame punkte nurodytas turtas apskaitoje registruojamas atskirai. Balanse toks turtas įtraukiamas į ilgalaikio materialiojo turto atitinkamus straipsnius.

Ilgalaikis materialusis turtas apskaitoje registruojamas įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, o balanse rodomas balansine verte – lygia jo likutinei vertei, kurią sudaro suma, gauta iš ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainos atėmus nusidėvėjimo sumą, sukauptą per visą jo naudingo tarnavimo laiką.

Ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina turi būti nustatoma prie pardavėjui sumokėtos arba mokėtinos už šį turtą sumos pridėdant muitą, akcizą, kitus negražinamus mokesčius, susijusius su šio turto įsigijimu, atsivežimo bei šio turto parengimo naudoti išlaidas (instaliavimo, bandymo, derinimo ir kitas), padarytas iki jo naudojimo pradžios. Į nekilnojamojo turto įsigijimo savikainą įskaitomas turto įregistravimo mokestis ir remonto sąnaudos, patirtos iki jo naudojimo pradžios. Į ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainą neįskaitomas pridėtinės vertės mokestis, išskyrus atvejus, kai pridėtinės vertės mokestis yra negražinamas (neatskaitomas). Negražinamą (neatskaitomą) pridėtinės vertės mokestį asociacija įskaito į turto įsigijimo savikainą. Ilgalaikio materialiojo turto pasigaminimo savikaina nustatoma prie pagrindinių žaliavų, medžiagų, komplektuojamųjų gaminių, sunaudotų gaminant ilgalaikį materialųjį turtą, įsigijimo savikainos pridėdant tiesiogines darbo ir netiesiogines (pridėtines) gamybos išlaidas, padarytas gaminantis šį

turtą iki jo naudojimo pradžios. Jeigu objektas (turtas) statomas (gaminamas) savoms reikmėms ir toks pat turtas gaminamas parduoti, savoms reikmėms gaminamo turto savikaina turi būti tokia pat kaip ir parduoti gaminamo turto savikaina. Į ilgalaikio materialiojo turto pasigaminimo savikainą neįskaitomos veiklos sąnaudos ir pelnas (nuostoliai) arba jų dalis.

Ilgalaikiam materialiajam turtui priskiriami įsigyti arba paties asociacijos statomi nebaigti statyti objektai, montuojami įrengimai ir jų montavimo (instaliavimo) darbai, atlikti rangovų arba paties asociacijos, bet ataskaitinio laikotarpio pabaigoje dar nebaigti. Nupirktų nebaigtų statyti objektų vertė nustatoma prie nebaigto statyti objekto (turto) pardavėjui sumokėtos arba mokėtinos už šį turtą sumos pridėdant turto įsigijimo įforminimo išlaidas ir iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos jo atliktų darbų vertę. Jeigu statybos darbus atlieka rangovai, tai nebaigtų statyti darbų vertė nustatoma remiantis rangovų atliktų darbų aktais arba kitais dokumentais. Balanse nebaigta statybai priskiriamas ir už statybos darbus sumokėtas avansas. Jeigu objektą (turtą) stato pats asociacijos, tai nebaigto statyti objekto (turto) vertę sudaro sunaudotų medžiagų, komplektuojamųjų gaminių įsigijimo vertė, tiesioginio darbo ir netiesioginės gamybos išlaidos, susijusios su šio objekto (turto) statyba, atliktų projektavimo darbų vertė ir kitos išlaidos, susijusios su jo statyba. Nebaigtų statyti objektų nusidėvėjimas neskaičiuojamas.

Jeigu asociacija ilgalaikį materialųjį turtą gauna steigėjų (savininkų, dalininkų, narių) turtinių įnašų forma, turto įsigijimo savikainą sudaro dalininkų patvirtinta investuoto turto vertė, kuri negali būti didesnė už jo tikrąją vertę, ir šio turto įregistravimo bei parengimo naudoti išlaidos.

Neatlygintinai gauto ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainą sudaro paramos, dovanojimo sutartyje ar kitame perdavimo dokumente nurodyta to turto vertė ir su šio turto gavimu bei paruošimu naudoti susijusios išlaidos. Kai turto vertė nenurodyta, gauto ilgalaikio materialiojo turto vertę, kuri ir bus laikoma įsigijimo savikaina, nustato asociacijos, atsižvelgdamas į to turto tikrąją vertę jo gavimo metu ir su šio turto gavimu bei paruošimu naudoti susijusias išlaidas.

Pagal nuomos, panaudos sutartis valdomo ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina yra atitinkamose nuomos, panaudos sutartyse nurodytoji jo vertė.

Kiekvieno ilgalaikio materialiojo turto vieneto naudojimo pradžia įforminama asociacijos vadovo patvirtintu ilgalaikio materialiojo turto perdavimo naudoti aktu arba kitu apskaitos dokumentu.

Ribotą laiką asociacijos veikloje naudojamo ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina turi būti nudėvima (įskaitoma į sąnaudas) per to turto naudingo tarnavimo laikotarpį, tačiau jeigu visiškai nudėvėtas ilgalaikis materialusis turtas ir toliau naudojamas asociacijos veikloje, jo likutinė vertė, rodoma apskaitos registruose ir atskaitomybėje likutine verte.

Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas skaičiuojamas remiantis metine nusidėvėjimo suma, kurią asociacija nusistato pati, atsižvelgdami į:

1. planuojamą ilgalaikio materialiojo turto naudojimo intensyvumą, turto naudojimo aplinką, naudingųjų turto savybių kitimą per visą jo naudingo tarnavimo laiką; 2. teisinius ir kitokius veiksnius, ribojančius ilgalaikio turto naudingo tarnavimo laiką; 3. asociacija nusistatytą likvidacinę ilgalaikio materialiojo turto vertę.

Nusidėvėjimas pradamas skaičiuoti nuo kito mėnesio 1 dienos po ilgalaikio materialiojo turto perdavimo naudoti ir nebeskaičiuojamas nuo kito mėnesio 1 dienos po jo nurašymo arba pardavimo ir tuo atveju, kai visa naudojamo ilgalaikio materialiojo turto vertė (atėmus likvidacinę vertę) perkeliama į produkcijos (darbų, paslaugų) savikainą.

Kiekvieno įgyto ilgalaikio materialiojo turto objekto nudėvimoji vertė apskaičiuojama iš jo įsigijimo (pasigaminimo) savikainos atėmus numatomą likvidacinę vertę.

Asociacija taiko tiesiogiai proporcingą (tiesinį) ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo skaičiavimo metodą.

Ilgalaikio materialiojo turto nudėvimoji vertė turi būti nuosekliai paskirstyta per visą jo naudingo tarnavimo laiką.

Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo suma pripažįstama sąnaudomis kiekvieną atskaitinį laikotarpį, išskyrus atvejus, kai nusidėvėjimo sąnaudos įtraukiamas į kito turto pasigaminimo savikainą.

Nusistatyta ilgalaikio materialiojo turto metinė nusidėvėjimo suma, naudingo tarnavimo laikas ir likvidacinė vertė gali būti tikslinami gavus papildomos informacijos.

Ilgalaikio materialiojo turto eksploatavimo išlaidos priskiriamos to atskaitinio laikotarpio, kuriuo jos buvo patirtos, veiklos sąnaudoms.

Išsinuomoto ilgalaikio materialiojo turto eksploatavimo išlaidos (kai jų nekompensuoja nuomotojas) pripažįstamos nuomininko veiklos sąnaudomis.

Ilgalaikis materialusis turtas, laikinai nenaudojamas asociacijos veikloje, apskaitoje registruojamas atskiroje sąskaitoje. Balanse šis turtas parodomas toje pačioje turto grupėje, kuriai jis buvo priskirtas, kol buvo naudojamas. Finansinės atskaitomybės aiškinamajame rašte turi būti pateikiama informacija apie laikinai nenaudojamą turtą.

Perleidus ilgalaikį materialųjį turtą, veiklos rezultatų atskaitoje parodomas šio turto perleidimo rezultatas, kuris apskaičiuojamas iš gautų pajamų atimant parduoto turto likutinę vertę ir visas su perleidimu susijusias išlaidas.

Netinkamas (negalimas) naudoti ilgalaikis materialusis turtas nurašomas. Nurašius visiškai nudėvėtą turtą, gautos dalys ar medžiagos apskaitoje registruojamos kaip atsargos grynąja galimo realizavimo verte. Jeigu nurašyto turto likvidacinė vertė didesnė už gautų dalių ir medžiagų grynąją galimo realizavimo vertę, skirtumas pripažįstamas ataskaitinio laikotarpio nuostoliu dėl turto nurašymo, jeigu turto likvidacinė vertė mažesnė, – ataskaitinio laikotarpio pelnu dėl turto nurašymo.

Jeigu nurašomas turtas nevisiškai nudėvėtas, nenudėvėta suma pripažįstama ataskaitinio laikotarpio nuostoliu dėl turto nurašymo. Jeigu išmontavus turtą gaunama jo dalių ar medžiagų, jos apskaitoje registruojamos grynąja galimo realizavimo verte atsargų sąskaitoje, atitinkamai mažinant dėl turto nurašymo patirtą nuostolį.

Jeigu ilgalaikis materialusis turtas prarandamas dėl vagystės, stichinių nelaimių, gamtos reiškinių ar kitų panašių priežasčių, nuostoliai, atsiradę dėl šio turto praradimo, pripažįstami ataskaitinio laikotarpio nuostoliais dėl turto praradimo, jei nėra galimybės šių nuostolių kompensuoti. Jeigu pagrįstai tikimasi, kad nuostoliai bus atlyginti, numatoma atgauti suma registruojama kaip gautina suma. Jeigu numatoma atgauti suma yra mažesnė už prarasto ilgalaikio materialiojo turto vertę, likusi suma pripažįstama nuostoliu.

FINANSINIO TURTO APSKAITA

Asociacija gali turėti finansinio turto.

Finansinis turtas į buhalterinę apskaitą įtraukiamas jo įsigijimo savikaina, t. y. investuota pinigų arba turtinio įnašo suma. Kai steigėjo dalis apmokama turtiniu įnašu, turtinis įnašas įvertinamas steigiamojo asociacijos steigimo dokumentuose nustatyta tvarka. Jeigu asociacijos įnešto turto balansinė vertė yra mažesnė už šio turtinio įnašo nustatytą vertę, skirtumas pripažįstamas kitomis pajamomis (investicinės veiklos pelnu). Jeigu įnešto turto balansinė vertė yra didesnė už šio įnašo nustatytą vertę, skirtumas pripažįstamas kitomis sąnaudomis (investicinės veiklos nuostoliais).

Įsigyti vertybiniai popieriai į apskaitą įtraukiami jų įsigijimo savikaina, kurią sudaro sumokėta arba mokėtina už vertybinius popierius suma ir kitos vertybinių popierių įsigijimo išlaidos.

Balanse finansinis turtas skirstomas į ilgalaikį ir trumpalaikį. Jeigu asociacija investicijų ir vertybinių popierių nenumato perleisti per vienerius metus, toks finansinis turtas priskiriamas ilgalaikiam finansiniam turtui. Kitas finansinis turtas: per vienerius metus gautinos sumos, trumpalaikės investicijos, terminuoti indėliai, pinigai ir pinigų ekvivalentai priskiriami trumpalaikiam finansiniam turtui.

Investicijų perleidimo rezultatas į apskaitą įtraukiamas tą ataskaitinį laikotarpį, kurį tas turtas buvo perleistas. Veiklos rezultatų ataskaitoje investicijų perleidimo rezultatas priskiriamas kitoms pajamoms, jeigu investicijos perleistos pelningai, arba kitoms sąnaudoms, jeigu investicijos perleistos nuostolingai.

ATSARGŲ APSKAITA

Atsargos – trumpalaikis turtas, kurį asociacija sunaudoja savo veikloje per vienerius metus arba per vieną asociacija veiklos ciklą. Atsargoms priskiriamos: žaliavos, medžiagos ir komplektuojamieji gaminiai, nebaigta gaminti produkcija, pagaminta produkcija, prekės, skirtos perparduoti.

Atsargos apskaitoje įvertinamos bei registruojamos įsigijimo savikaina, sudarant finansinę atskaitomybę balanse jos rodomos įsigijimo (pasigaminimo) savikaina.

Nustatant atsargų įsigijimo savikainą, prie pirkimo kainos pridedami visi su pirkimu susiję mokesčiai bei rinkliavos (išskyrus tuos, kurie vėliau bus atgauti), gabenimo, paruošimo naudoti bei kitos tiesiogiai su atsargų įsigijimu susijusios išlaidos. Atsargų gabenimo, sandėliavimo ir kitos išlaidos gali būti pripažintos sąnaudomis (pardavimo savikaina) tą patį laikotarpį, kai buvo patirtos, jei sumos yra nereikšmingos.

Į atsargų įsigijimo savikainą neįskaitomas sumokėtas pridėtinės vertės mokestis, išskyrus tuos atvejus, kai šis mokestis negražinamas (neatskaitomas). Jeigu pridėtinės vertės mokestis negražinamas (neatskaitomas), asociacija gali jį įskaityti į atsargų įsigijimo savikainą arba iš karto pripažinti mokesčių sąnaudomis.

Atsargos, įsigytos užsienio valiuta, apskaitoje registruojamos litais pagal pirkimodieną galiojantį valiutos kursą.

Neatlygintinai gautų atsargų įsigijimo savikainą sudaro paramos, dovanojimo sutartyje arba kitame perdavimo dokumente nurodyta jų vertė. Jeigu atsargų vertė dokumente nenurodyta, gautų atsargų įsigijimo savikainą nustato asociacija, atsižvelgdamas į šių atsargų tikrąją vertę.

Asociacija, apskaičiuodamas veikloje sunaudotų ar parduotų atsargų savikainą taiko FIFO (angl. – first-in, first-out) atsargų įkainojimo būdą.

Taikant FIFO būdą, daroma prielaida, kad pirmiausia parduodamos arba sunaudojamos atsargos, kurios buvo įsigytos arba pagamintos anksčiausiai, laikotarpio pabaigoje likusios atsargos buvo įsigytos ar pagamintos vėliausiai.

VALIUTINIŲ OPERACIJŲ APSKAITA

Valiutinėmis operacijomis laikomos ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai, kurių vykdymas susijęs su užsienio valiuta. Prie valiutinių operacijų priskiriamos:

prekių, paslaugų ir kito turto pirkimas–pardavimas, už kurį mokama arba įsipareigojama sumokėti užsienio valiuta;

užsienio valiuta gaunamos arba suteikiamos ir grąžinamos paskolos;

kitu būdu įgytas arba perleistas turtas, prisiimti finansiniai įsipareigojimai ir jų įvykdymas užsienio valiuta.

Valiutinė operacija registruojama apskaitoje litais pagal ūkinės operacijos atlikimo dienos valiutos kursą. Komandiruotės išlaidos užsienio valiuta teisės aktų nustatyta tvarka įvertinamos išvykimo į komandiruotę dieną galiojusiū valiutos kursu.

Įsigijimo savikaina apskaitomas už užsienio valiutą pirktas turtas balanse turi būti įvertinamas litais, taikant pirkimo dieną galiojusį valiutos kursą. Kitos tiesiogiai su turto įsigijimu susijusios išlaidos įvertinamos paslaugų pirkimo dienos valiutos kursu.

Rengiant finansinę atskaitomybę, valiutiniai straipsniai balanse įvertinami pagal balanso sudarymo dienos valiutos kursą.

Skirtumai, susidarę valiutiniuose straipsniuose dėl valiutos kurso pasikeitimo ir atsiradę atliekant valiutines operacijas arba perkainojus balanso sudarymo dienos valiutos kursu anksčiau įregistruotus valiutinius straipsnius, pripažįstami to ataskaitinio laikotarpio, kurį jie susidarė, pajamomis arba sąnaudomis.

Jeigu valiutinės skolos grąžinamos ne jų atsiradimo ataskaitinį laikotarpį, valiutų kursų skirtumas skaičiuojamas nuo paskutinio balanso sudarymo dienos. Jeigu sudaroma tarpinė finansinė atskaitomybė, valiutiniai straipsniai perskaičiuojami tarpiniais laikotarpiais, o valiutos kurso pasikeitimo įtaka turi būti nustatoma nuo valiutinio straipsnio paskutinio perskaičiavimo dienos.

Jeigu asociacijos struktūrinis padalinys yra užsienyje, jame įvykusios ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai įvertinami litais pagal kiekvienos ūkinės operacijos ir ūkinio įvykio dienos kursą. Išimtiniais atvejais, kai valiutų kursų svyravimai nereikšmingi ir kiekvieną ūkinę operaciją arba ūkinį įvykį atskirai įvertinti ūkinės operacijos arba ūkinio įvykio dienos valiutos kursu netikslinga, užsienyje esančio asociacijos filialo finansinės atskaitomybės rodikliai gali būti perskaičiuojami taikant vidutinį mėnesio arba ketvirčio valiutos kursą.

PAJAMŲ IR SĄNAUDŲ PRIPAŽINIMAS APSKAITOJE

Vadovaujantis kaupimo principu, pajamos apskaitoje pripažįstamos ir registruojamos tada, kai jos uždirbamos, neatsižvelgiant į pinigų gavimą. Pajamomis laikomas tik asociacijos ekonominės naudos padidėjimas.

Pajamomis nepripažįstamos trečiųjų asmenų vardu surinktos sumos, taip pat pridėtinės vertės mokestis, kadangi tai nėra asociacijos gaunama ekonominė nauda ir šios sumos nedidina nuosavo kapitalo.

Į uždirbtas pajamas neįskaitomos pardavimo nuolaidos, kuriomis pirkėjai pasinaudojo arba pasinaudos vėliau.

Jeigu per ataskaitinį laikotarpį prekės grąžinamos arba nukainojamos sutikus prekių tiekėjui, turi būti grąžintų prekių suma bei nukainotu rezultatu sumažintos tiekėjo ataskaitinio laikotarpio pajamos.

Pajamos už suteiktas paslaugas ir parduotas prekes laikomos uždirbtomis ir turi būti rodomos finansinėje atskaitomybėje, jeigu pardavėjas užbaigė visus esminius prekių gamybos darbus, perdavė pirkėjui visą su šiomis prekėmis susijusią riziką, esamą bei būsimą naudą ir jau nebetvaldo šią prekių, be to, tikimybė, kad prekės bus grąžintos arba reikės patirti daug papildomų sąnaudų, susijusių su jų gamyba arba pardavimu, labai menka; arba pirkėjui suteiktos visos paslaugos (sutartyje numatyta jų dalis), o didelių papildomų sąnaudų arba nuostolių, susijusių su šių paslaugų suteikimu, tikimybė menka.

Pinigai, gauti iš anksto apmokėjus už prekes (paslaugas), apskaitoje rodomi kaip asociacijos įsipareigojimų pirkėjams didėjimas. Pajamos šiuo atveju pripažįstamos tik pardavus prekes (suteikus paslaugas). Prekių mainų pajamos laikomos uždirbtomis, kai mainomos prekės perduodamos pirkėjui.

Jeigu prekes pagal komiso sutartį parduoda komisierius, pajamos pripažįstamos tik po prekių pardavimo trečiajam asmeniui.

Baudos ir delspinigiai už mokėjimo termino nesilaikymą (jų dydis ir gavimo tvarka turi būti numatyti pirkimo–pardavimo sutartyje) apskaitoje pripažįstami tuo metu, kai gaunamas apskaitos dokumentas arba kai jie sumokami.

Pajamos iš mokymo veiklos, kultūrinių bei įvairių kitų panašaus pobūdžio renginių pripažįstamos suteikus šias paslaugas.

Į kitas pajamas įskaitomas ilgalaikio turto ir investicijų perleidimo pelnas, gauti ir gautini dividendai, ataskaitiniam laikotarpiui tenkančios gauti palūkanos už kredito įstaigose laikomus pinigus, valiutos kurso teigiama įtaka, baudos, delspinigiai, susiję su pirkėjų ir kitomis skolomis.

Sąnaudos, patirtos uždirbant ataskaitinio laikotarpio pajamas, registruojamos apskaitoje ir rodomos finansinėje atskaitomybėje pagal kaupimo ir pajamų bei sąnaudų palyginimo principus.

Ne visos per ataskaitinį laikotarpį padarytos išlaidos (išleisti pinigai, sunaudotas turtas bei paslaugos, taip pat atsiradusios skolos) laikomos sąnaudomis ir ne visos per ataskaitinį laikotarpį patirtos sąnaudos turi būti susijusios su šio laikotarpio išlaidomis. Per ataskaitinį laikotarpį padarytos išlaidos, nelaikomos sąnaudomis, rodomos balanse kaip turtas.

Sąnaudos apskaitoje turi būti pripažintos įvykdžius šias sąlygas:

1. sąnaudomis gali būti pripažinta išlaidų dalis, susijusi su parduotų prekių (produkcijos) pagaminimu arba paslaugų suteikimu; 2. sąnaudos turi būti susijusios su asociacijos turto arba kitų juridinių asmenų jam teikiamų paslaugų naudojimu arba asociacijos išipareigojimų kitiems juridiniams asmenims didėjimu, ir šie išipareigojimai turi būti patikimai įvertinti; 3. jeigu pajamos, susijusios su tam tikrų išteklių naudojimu, bus uždirbamos per keletą būsimųjų ataskaitinių laikotarpių ir dėl to pajamų ir sąnaudų ryšys gali būti nustatytas tik apytiksliai, apskaitoje naudojami netiesioginiai sąnaudų pripažinimo ir įtraukimo į apskaitą būdai (ilgalaikio turto nusidėvėjimas, amortizacija); 4. per ataskaitinį laikotarpį asociacijos padarytos išlaidos nedelsiant pripažįstamos to ataskaitinio laikotarpio sąnaudomis, jeigu jų neįmanoma susieti su konkrečių pajamų uždirbimu ir nenumatoma, kad per būsimuosius ataskaitinius laikotarpius iš šių išlaidų bus galima gauti pajamų.

Sąnaudos, susijusios su atskirų programų įgyvendinimu, pripažįstamos tą ataskaitinį laikotarpį, kurį jos patirtos. Ūkio subjektai grupuoja su atskirų programų įgyvendinimu susijusias sąnaudas pagal savo pasirinktą sąnaudų grupavimo būdą. Informacija apie finansavimo sumų panaudojimą pagal atskiras programas pateikiama aiškinamajame rašte.

Prie kitų sąnaudų priskiriami: ilgalaikio turto ir investicijų perleidimo nuostoliai, valiutos kurso neigiama įtaka, ataskaitiniam laikotarpiui tenkančios mokėti palūkanos, baudos, delspinigiai ir sąnaudos, nesusijusios su tipine asociacijos veikla. Prie veiklos sąnaudų priskiriamos pardavimo, darbuotojų darbo apmokėjimo, ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos), patalpų išlaikymo, patalpų nuomos, draudimo, mokesčių (neatskaitomo PVM ir kt., išskyrus pelno mokestį), transporto ir ryšių, turto nurašymo, abejotinių skolų, žalos atlyginimo ir kitos veiklos sąnaudos. Prie veiklos sąnaudų priskiriami ir praėjusių ataskaitinių laikotarpių klaidų taisymo rezultatai, turėję įtakos sąnaudų dydžiui, kurie parodomi atskirame Veiklos rezultatų ataskaitos straipsnyje. Jeigu taisomos

ataskaitinių metų klaidos arba praėjusių ataskaitinių laikotarpių nebaigtų programų klaidos, klaidos taisymas įtraukiamas į tą Veiklos rezultatų ataskaitos straipsnį, kuriame buvo padaryta klaida.

Asociacija pinigais, prekėmis ar paslaugomis suteikta labdara ir parama priskiriama asociacijos veiklos sąnaudoms ir rodoma Veiklos rezultatų ataskaitos atskirame straipsnyje. Prekėmis ir paslaugomis suteikta labdara ir parama rodoma jų savikaina.

NUOSAVO KAPITALO APSKAITA

Asociacijos nuosavą kapitalą sudaro:

1. kapitalas; 2. perkainojimo rezervas; 3. kiti rezervai; 4. veiklos rezultatas.

Kapitalas teisės aktų nustatyta tvarka yra lygus steigėjų (savininkų, dalininkų, narių) įnašų vertei. Piniginių įnašų dydį, nepiniginių įnašų vertės nustatymo tvarką nustato teisės aktai, reglamentuojantys asociacijos veiklą, steigimo dokumentai, asociacijos įstatai. Jeigu asociacijos veiklą reglamentuojantys teisės aktai numato ilgalaikio turto perkainojimą ir (arba) apskaitos politikoje numatyta rodyti turtą perkainota verte, ilgalaikis turtas periodiškai perkainojamas. Turto vertės padidėjimo suma registruojama perkainoto ilgalaikio materialiojo turto ir perkainojimo rezervo sąskaitoje.

Perkainojimo rezervas mažinamas, kai perkainotas turtas nuvertėja, nurašomas, perleidžiamas, nudėvimas.

Jeigu perkainojimo rezervas mažinamas dėl anksčiau perkainoto turto nuvertėjimo, jis mažinamas to turto vertės sumažėjimo suma. Jeigu turto vertės sumažėjimo suma viršija to turto perkainojimo rezervo sumą, registruojamas nuostolis dėl turto vertės sumažėjimo. Kai perkainojimo rezervas mažinamas dėl perkainoto turto nurašymo arba perleidimo, jis mažinamas suma, atitinkančia nurašyto arba perleisto turto vertės dalį, padidėjusią dėl jo perkainojimo. Suma, kuria sumažintas perkainojimo rezervas, didinamas pelnas (mažinami nuostoliai). Kai perkainotas turtas nudėvimas, suma, kuria padidėjo nusidėvėjimo sąnaudos dėl to turto perkainojimo, mažinamas ir perkainojimo rezervas. Suma, kuria sumažintas perkainojimo rezervas, didinamas pelnas (mažinami nuostoliai).

Neriboto naudojimo laiko ilgalaikio turto perkainojimo rezervo dalis negali būti mažinama, išskyrus tuos atvejus, kai šis turtas nuvertėja, perleidžiamas ar perduodamas kitam asociacijai. Rezervas – laikinasis (tikslinis) pelno panaudojimo apribojimas, skirtas savininkų numatytiems tikslams. Rezervas gali būti sudaromas asociacijos įstatuose nustatyta tvarka. Sudarant rezervą, apskaitoje registruojamas veiklos rezultato sumažėjimas ir rezervo padidėjimas. Panaikinus panaudotus arba nepanaudotus rezervus, apskaitoje registruojamas veiklos rezultato padidėjimas ir atitinkamo rezervo sumažėjimas.

Asociacijos veiklos rezultatas – asociacijos uždirbtas pelnas arba patirti nuostoliai. Ataskaitinio laikotarpio veiklos rezultatas ir ankstesniųjų laikotarpių veiklos rezultatas balanse rodomi atskirai. Rengiant finansinę atskaitomybę, praėjusių metų veiklos rezultatas priskiriamas ankstesniųjų metų veiklos rezultatui.

FINANSAVIMO APSKAITA

Asociacijos finansavimas priklauso nuo jos veiklos pobūdžio ir dalyvavimo programose. Asociacijos finansavimo būdai gali būti:

1. dotacijos; 2. tiksliniai įnašai; 3. nario mokesčiai; 4. kiti būdai.

Dotacija įtraukiama į apskaitą gavus neatlygintinai ilgalaikio turto arba įsigijus jo iš programai skirtų pinigų. Dotacija pripažįstama ir rodoma balanse, kai ji atitinka šiuos požymius:

1. gauto turto naudojimo tikslas atitinka asociacijos įstatuose nustatytus tikslus; 2. asociacija neatlygintinai gauna ilgalaikio turto arba įsigyja jo iš programai (paramai) skirtų pinigų.

Dotacijos apskaita tvarkoma kaupimo principu. Dotacija pripažįstama panaudota, kai neatlygintinai gautas ir įsigytas iš tikslinio finansavimo lėšų turtas nudėvimas. Balanse rodoma nepanaudota dotacijos dalis. Asociacija kaupia informaciją pagal dotacijos davėjus, gauto turto grupes. Tiksliniams įnašams priskiriama iš valstybės arba savivaldybės biudžetų, Europos Sąjungos, Lietuvos ir užsienio paramos fondų, juridinių ir fizinių asmenų teikiama parama griežtai apibrėžtiems tikslams įgyvendinti. Tiksliniai įnašai pripažįstami ir rodomi apskaitoje, jeigu jie atitinka šiuos požymius:

1. įnašų gavėjas pagal savo įstatuose numatytą veiklos pobūdį atitinka teikiamos paramos sąlygas; 2. yra dokumentais patvirtintų sprendimų ir kitų įrodymų, kad įnašai bus gauti.

Jeigu tiksliniai įnašai atitinka Taisyklių 138 punkte nustatytus kriterijus, jie registruojami apskaitoje kaip gautini. Jeigu tiksliniai įnašai neatitinka pripažinimo kriterijų, apskaitoje registruojami po jų faktiško gavimo kaip gauti tiksliniai įnašai. Tiksliniais įnašais gali būti pripažįstamos negrąžintinos paskolos, jeigu asociacija gali garantuoti, kad bus įvykdytos visos paskolos panaudojimo sąlygos ir jos grąžinti nereikės. Tikslinių įnašų pavyzdžiai gali būti gauta parama išlaidų sąmatoje numatytiems tikslams įgyvendinti, tiksliniai įnašai namo remontui bei renovacijai, parama renginiui organizuoti.

Tiksliniai įnašai pripažįstami panaudotais tiek, kiek patirtų sąnaudų pripažinta kompensuotomis. Panaudojus tikslinių įnašų lėšas ilgalaikiam turtui įsigyti, keičiasi tik finansavimo straipsnis: didėja dotacija, mažėja tikslinis finansavimas. Nario mokesčiai renkami ir naudojami asociacijos visuotinio narių susirinkimo arba įstatuose nustatyta tvarka. Kadangi įstatai nustato

nario mokesčių mokėjimą ir tikimasi, kad per įstatuose nustatytą laikotarpį jie bus sumokėti, atsiradus prievolei asociacijos nariams mokėti nario mokesčių, ši ūkinė operacija į apskaitą įtraukiama kaip gautini nario mokesčiai, o sumokėjus nario mokesčių apskaitoje rodomi gauti nario mokesčiai. Jeigu nesitikima surinkti nario mokesčių, į apskaitą jie gali būti įtraukiami tik juos gavus ir gautini nario mokesčiai apskaitoje nerodomi. Nario mokesčiai pripažįstami panaudotais tokia pat tvarka kaip pagal Taisyklių 140 punktą – tiksliniai įnašai. Asociacija gali būti finansuojamas ir kitais būdais, nepriskirtiniais dotacijai, tiksliniams įnašams, nario mokesčiams. Tokio finansavimo pavyzdys gali būti prekių teikimas, kai davėjas nustato jų panaudojimo tikslą, aukų skyrimas ar kita parama, kai davėjas nenurodo jų konkretaus panaudojimo tikslo. Jeigu davėjas nenurodo paramos panaudojimo tikslo, asociacija su šia parama gali elgtis savo nuožiūra.

Parama, gauta nurodžius arba nenurodžius jos tikslo, pripažįstama panaudota tokia pat tvarka kaip pagal Taisyklių 140 punktą – tiksliniai įnašai. Parama, gauta prekėmis, įvertinama tikrąja verte Taisyklių 90 punkte nustatyta tvarka ir rodoma kaip atsargos. Tokia parama pripažįstama panaudota (sąnaudos pripažįstamos kompensuotomis) tą ataskaitinį laikotarpį, kurį gautos atsargos sunaudojamos. Paslaugomis (tarp jų ir savanorių darbu) gautos paramos vertė įvertinama suma, kurią asociacija turėtų sumokėti, jei tas paslaugas pirktų, ir rodoma aiškinamajame rašte. Paslaugomis arba savanorių darbu gauta parama finansavimu nepripažįstama.

ĮSIPAREIGOJIMŲ APSKAITA

Įsipareigojimai gali atsirasti dėl sutarčių sąlygų arba kaip įstatymų nustatyti reikalavimai. Įsipareigojimų atsiradimo pavyzdžiai:

1. gavus banko paskolą, atsiranda įsipareigojimas grąžinti paskolą;
2. įsigijus prekių arba gavus paslaugų, jeigu už jas dar nesumokėta, atsiranda mokėtina suma;
3. gavus avansą, atsiranda įsipareigojimas suteikti paslaugą;
4. gavus išsimokėtinai turto, atsiranda įsipareigojimas per sutartyje numatytą laikotarpį sumokėti pinigus ir palūkanas;
5. pagal mokesčių įstatymus mokesčių mokėtojams atsiranda įsipareigojimas mokėti mokesčius;
6. pagal Darbo kodeksą atsiranda įsipareigojimas darbuotojams mokėti atlyginimą.

Finansinėje atskaitomybėje įsipareigojimai skirstomi į dvi grupes:

1. po vienerių metų mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai;
2. per vienerius metus mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai.

Ilgalaikiai įsipareigojimai yra tie, kuriuos asociacija turės įvykdyti per ilgesnį nei vieneri metai laikotarpį nuo balanso sudarymo datos. Ilgalaikiai įsipareigojimai apima asociacijos įsiskolinimus bei įsipareigojimus tiekėjams, kredito įstaigoms, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir kitiems juridiniams bei fiziniams asmenims. Ilgalaikiams įsipareigojimams taip pat

priskiriamos trumpalaikės paskolos, jeigu jų grąžinimo terminas pratęstas arba yra sudaryta pakartotinio finansavimo sutartis ilgesniam nei vienerių metų laikotarpiui.

Trumpalaikiai įsipareigojimai yra tie, kuriuos asociacija turės įvykdyti per vienerius metus nuo balanso sudarymo datos. Trumpalaikiai įsipareigojimai apima asociacijos įsiskolinimus bei įsipareigojimus tiekėjams, kredito įstaigoms, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir kitiems juridiniams bei fiziniams asmenims. Trumpalaikiams įsipareigojimams taip pat priskiriama ilgalaikių įsiskolinimų ir įsipareigojimų dalis, kuri turės būti apmokėta (įvykdyta) per vienerius metus. Trumpalaikio įsipareigojimo pavyzdys gali būti atostoginių kaupimas darbuotojams, t. y. įsipareigojimas suteikti darbuotojams apmokamas atostogas, kuriomis jie nepasinaudojo ataskaitinį laikotarpį. Įsipareigojimo suma nustatoma atlikus uždirbtų ir nepanaudotų atostogų dienų inventorizaciją. Nustačius kiekvieno darbuotojo nepanaudotų atostogų dienų skaičių ir padauginus jį iš jo darbo dienos atlyginimo, nustatomas įsipareigojimas darbuotojams. Priklausomai nuo įsipareigojimų rūšies (skolos tiekėjams, kredito įstaigoms, biudžetui, darbuotojams) ir įvykdymo trukmės įsipareigojimai grupuojami atskirose buhalterinėse sąskaitose jų atsiradimo metu arba tuo pat po jų atsiradimo.

FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO SUDĖTIS IR PATEIKIMO TVARKA

Finansinių ataskaitų rinkinį sudaro šios finansinės ataskaitos

1. balansas (pagal 2 priedą); 2. veiklos rezultatų ataskaita (pagal 3 priedą); 3. aiškinamasis raštas.

Balanse nurodomas asociacijos turtas, nuosavas kapitalas, finansavimas ir įsipareigojimai balanso sudarymo data. Veiklos rezultatų ataskaitoje nurodomos visos per ataskaitinį laikotarpį uždirbtos pajamos ir sąnaudos, patirtos uždirbant šias pajamas, ir veiklos rezultatas – pelnas arba nuostoliai. Aiškinamajame rašte pateikiama finansinių ataskaitų straipsnių išsamesnė analizė, papildoma informacija ir paaiškinimai, susiję su asociacijos veikla per ataskaitinį laikotarpį. Finansines ataskaitas pasirašo ūkio subjekto vadovas ir vyriausiasis buhalteris (buhalteris) arba galintis tvarkyti apskaitą kitas asmuo. Jeigu įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka finansinės ataskaitos tvirtinamos visuotinio (savininkų, dalininkų, narių) susirinkimo arba kito valdymo organo, finansinių ataskaitų titulinėje dalyje (tvirtinimo žyma) įrašomas protokolo numeris ir data. Finansinės ataskaitos skelbiamos viešai įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka.

III. AIŠKINAMOJO RAŠTO PASTABOS

1 pastaba. Išankstiniai apmokėjimai, kitos gautinos sumos, gautinas finansavimas.

Tiksliniai įnašai pripažįstami gautiniais po dokumentais patvirtintų sprendimų, kad išlaidos pripažintos tinkamomis arba jas faktiškai gavus jau kitą ataskaitinį laikotarpį bet dar prieš balanso parengimą.

Išankstinius apmokėjimus gruodžio 31 d. sudarė - nebuvo.

Kitas gautinas sumas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje sudaro permoka Valstybinam socialiniam draudimui.

2 pastaba. Gautos ir panaudotos dotacijų sumos

Per ataskaitinį laikotarpį dotacijų negauta ir nepanaudota.

3 pastaba. Gautas ir nepanaudotas tikslinis finansavimas

Per ataskaitinį laikotarpį nepanaudota 4011 € gauto tikslinio APF finansavimo. Ši suma bus panaudota tęsiantis projektui 2023 metais. Taip pat nepanaudota 542 € JRA finansavimo, kuris gražintas 2023 metų sausio mėn. Ilgalaikio turto įsigyta nebuvo.

Dalis finansavimo buvo panaudota iš kito (netikslinio) finansavimo.

4 pastaba. Gauti ir panaudoti nario mokesčiai

Ataskaitiniu ar ankstesniu laikotarpiu nebuvo nustatytas nario mokestis. Taip pat nebuvo sukaupto ir/ar panaudoto nario mokesčio.

5 pastaba. Gautas ir panaudotas kitas finansavimas

Kitą finansavimą sudaro 1.6% (anoniminė) parama perveidama per VMI bei parama, kai davėjas nenurodo konkretaus panaudojimo tikslo.

6 pastaba. Paslaugomis ir savanorių darbu gauta parama

Paslaugomis (išskyrus savanorių darbą) gautos paramos apskaitoje užfiksuota nebuvo. Paslaugomis arba savanorių darbu gauta parama finansavimu nepripažįstama.

7 pastaba. Kitos reikšmingos sumos

Veiklos sąnaudose kitos veiklos sąnaudos sudaro didžiąją sąnaudų dalį. Tai programų (projektų) finansuotos ir patvirtintos veiklos sąnaudos (3 pastaba) kartu su projektų nuosavu indėliu bei nekompensuojamomis išlaidomis (5 pastaba).

8 pastaba. Ūkio subjekto vadovui išmokėtos sumos

Ūkio subjekto vadovui išmokėtų sumų, išskyrus darbo užmokestį, įprastines ūkines išlaidas, veiklos avansus – nebuvo.

9 pastaba. Sandoriai su ūkio subjekto dalininkais ir (arba) nariais

Pagal savo teisinę formą (asociacija) Įstaiga dalininkų neturi. Sandorių su nariais, išskyrus vadovą (8 pastaba) sudaryta nebuvo.

Pirmininkas

_____

(parašas)

Artūras Rudomanskis

Vyr. finansininkas

(vyriausiojo buhalterio (buhalterio) arba galinčio tvarkyti apskaitą kito asmens pareigų pavadinimas)

_____

(parašas)

Rolandas Gričius